

Αιμιλία Καραλή

Μια καταιγίδα «φωτισμένων» μέτρων, ένα είδος σοκ, επιχειρεί να προσαρμόσει τις ζωές μας στις προδιαγραφές των «σοφών» κυβερνητών μας. Με νομοθετήματα αποφασίζουν για την παράδοση του περιβάλλοντος, της εκπαίδευσης, της υγείας στο κέρδος. Κάθε επίπτωση παρουσιάζεται σαν ανεξέλεγκτη μοίρα.

Το 1996 ο Έρλαν Ούλμαν και ο Τζέιμς Γουέντι παρουσίασαν στο Εθνικό Πανεπιστήμιο Άμυνας των ΗΠΑ τη μελέτη τους **«Σοκ και δέος: η επίτευξη ταχείας κυριαρχίας»**. Σε αυτήν συμπυκνώνεται το μετα-ψυχροπολεμικό στρατιωτικό δόγμα, στόχος του οποίου είναι να παραλύσει η δύναμη του αντιπάλου, να περιέλθει σε πλήρη σύγχυση, έτσι ώστε να μην μπορέσει να αντισταθεί. Αρωγοί σε αυτήν την στρατηγική δεν είναι μόνο η στρατιωτική υπεροχή και η ταχύτητα των επεμβάσεων σε πολλά μέτωπα ταυτοχρόνως αλλά και η προπαγάνδα. Στη διάρκεια μιας τέτοιας επιχείρησης, τα φιλικά Μέσα Ενημέρωσης -αποκλείοντας από τον δημόσιο λόγο όποιον διαφωνεί- εξυμνούν ως αναγκαιότητα τη βία που ασκείται, αποκρύπτουν τους θανάτους και τις καταστροφές, προβάλλουν τα αποτελέσματά της ως ευεργετικά και ωφέλιμα για το σύνολο της ανθρωπότητας.

Τα προηγούμενα εφαρμόστηκαν πλήρως το 2003 στον πόλεμο των ΗΠΑ και των **«πρόθυμων συμμάχων»** τους κατά του Ιράκ. Έναν πόλεμο που φάνηκε ότι τελείωσε σε σύντομο χρονικό διάστημα, αλλά στην ουσία δεν έληξε ποτέ. Τα ερείπια που δημιούργησε, διαλύοντας ανθρώπους, υποδομές, πολιτιστικά επιτεύγματα, οικοσύστημα «τραγουδούν» ακόμα. Τα όσα αιματηρά και επώδυνα διαδραματίζονται από τότε σε όλη την περιοχή της Μέσης Ανατολής είναι ο απόηχος του «τραγουδιού της φρίκης».

Η τακτική «σοκ και δέους» γρήγορα πέρασε στην οικονομική και πολιτική σφαίρα. Αλίμονο, αν δεν πέρναγε μια τέτοια επιτυχημένη συνταγή! Το 2007, η **Νάομι Κλάιν** με το βιβλίο της

Το δόγμα του σοκ αναλύει τις μεθόδους του «καταστροφικού καπιταλισμού» που αξιοποιούν παγκοσμίως στο έπακρο αυτήν τη στρατιωτική επινόηση.

Μετατρέποντας την κοινωνία σε επιχείρηση, τους πολίτες σε καταναλωτές υπηρεσιών και την ουσία σε θέαμα

Η χώρα μας, εξάλλου, αποτέλεσε και αποτελεί –κυρίως από το 2010– ένα προνομιακό πειραματόζωο τέτοιων πρακτικών σε κάθε επίπεδο. Κάθε κυβέρνηση όλο αυτό το διάστημα τις προσαρμόζεε ανάλογα και τις πρόβαλλε ως μονόδρομο και, κυρίως, παροχή –δωρεά και έλεος μαζί– προς τους πολίτες, οι οποίοι έπρεπε να είναι ευγνώμονες για τις αποφάσεις της. Φαίνεται πως οι εκπρόσωποί της φαντασιώνονταν ότι αποτελούσαν και αποτελούν ενσάρκωση του φιλόσοφου-βασιλιά της πλατωνικής Πολιτείας· είναι εκλεκτοί που αποφασίζουν το τι είναι καλό και τι κακό, τι δίκαιο και τι άδικο. Χωρίς αυτούς «δεν θα υπάρξει τέλος στα προβλήματα των πόλεων αλλά ούτε και του ανθρώπινου είδους» — και δεν πρέπει βέβαια να ξεχνούμε ότι η «ιδανική» πολιτεία του Πλάτωνα δεν είχε καμιά σχέση με τη δημοκρατία.

Έτσι, λοιπόν, μια καταιγίδα «φωτισμένων» μέτρων, ένα είδος σοκ, επιχειρεί να προσαρμόσει τις ζωές μας στις προδιαγραφές των «σοφών» κυβερνητών μας. Με νομοθετήματα αποφασίζουν για την παράδοση του περιβάλλοντος, της εκπαίδευσης, της υγείας στο κέρδος των εμπόρων, της αγοράς και των τραπεζών. Κάθε επίπτωση παρουσιάζεται σαν ανεξέλεγκτη μοίρα. Αφαιρούν κάθε ιστορικό στοιχείο των πόλεων, μετατρέποντάς τις –με αδιαφανείς διαδικασίες και κατασπατάληση του δημόσιου χρήματος– σε εμπορικά κέντρα, διαδρόμους συναλλαγών και περιπάτους κατανάλωσης. Ποινικοποιούν τη διαμαρτυρία, τιμωρούν την αντίσταση, φιμώνουν τον αντίθετο λόγο. Αγνοούν επιδεικτικά κάθε έννοια δικαιώματος και κοινωνικής διαβούλευσης. Ακόμη και αυτούς που κατά την περίοδο της καραντίνας αποκαλούσαν ήρωες, τώρα τους εξαφανίζουν από το λεξιλόγιό τους. Μετατρέποντας την κοινωνία σε επιχείρηση, τους πολίτες σε καταναλωτές υπηρεσιών και την ουσία σε θέαμα, δεν χρειάζονται ήρωες, αλλά μόνο εφήμερες και χαμηλά αμειβόμενες παραγωγικές μονάδες.

Φυσικά, ζούμε και την αποθέωση της **πολύχρωμης μονοφωνίας** από τα κυρίαρχα και κυριαρχούμενα ΜΜΕ. Αυτά φροντίζουν για το δέος μας. Με εξαφανισμένη ή συκοφαντημένη την αντίθετη άποψη, εξωραΐζουν τους κυβερνώντες και τις οικογένειές τους. Μαθαίνουμε για την απλότητα, την κομψότητα, την προσήνειά τους με τέτοιο τρόπο, ώστε να νιώθουμε

χάρη που υπάρχουν, ευλογία που ζουν και μας μιλάνε. Προσπαθούν να μας πείσουν πως όλα γίνονται για το «καλό» μας. Αυτού του είδους η εξουσία ποτέ δεν λειτούργησε για το καλό της δημοκρατίας, παρά μόνο για το όφελος εκείνων που σιτίζονται απ' αυτήν. Απομένει η απάντηση εκείνων που παράγουν τον «σίτο». Για το καλό μας.

Πηγή: [Το ανανεωμένο σάιτ του ΠΡΙΝ](#)